

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt

Stockholm
2018-05-29

Ert dnr
Ju2017/07943/L1

Vårt dnr
2018/073

Europeiska kommissionens bolagsrättspaket – förslag till ändring av direktiv (EU) 2017/1132 gällande gränsöverskridande ombildningar, fusioner och delningar av företag och förslag till ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt

Näringslivets Regelrådet NNR har tagit del av de aktuella direktivförslagen och önskar lämna följande synpunkter.

NNR vill inledningsvis framföra att den remisstid som getts har varit alltför kort för att möjliggöra svar inom angiven svarstid. NNR lämnar därför sitt svar i efterhand. Den korta svarstiden har också omöjliggjort för de flesta av NNRs medlemmar som står på remisslistan att bidra med sina synpunkter.

Förslaget om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt

Onlineregistrering av bolag och filialer

NNR ser positivt på det som anges i artikel 13f och artikel 28a om att medlemsstaterna ska säkerställa att registrering av bolag/filial ”kan göras helt online utan att sökande, eller deras företrädare, behöver inställa sig personligen vid en behörig myndighet, annan person eller annat organ som behandlar ansökan om registrering...” med förbehåll för bestämmelserna i artikel 13b.4 (om bedrägeri misstänks). NNR finner det också positivt att registrering normalt ska vara avslutad efter fem dagar. NNR vill dock uppmärksamma om att det som anges i sista meningen i artikel 13f punkt 1 om att ”medlemsstaterna får besluta att inte tillåta att alla steg i registreringsförfarandet fullgörs online för de bolagsformer som förtecknas i bilaga 1” riskerar att stjälpa förenklingspotentialen med förslaget. Med det senare finner vi det sannolikt att det även fortsättningsvis kommer att finnas stora skillnader mellan medlemsstater när det gäller möjligheten att genomföra hela registreringsprocessen online. Enligt NNR bör hela registreringsprocessen kunna ske online och inte enbart delar av denna. NNR finner att det helt saknas en beskrivning i kommissionens konsekvensbedömning om denna del i förslaget och vilka effekterna blir om medlemsstaterna väljer att inte fullt ut nyttja den förenklingspotential som direktivet medger utan istället väljer att inte tillåta att alla steg i registreringsförfarandet fullgörs online vilket enligt NNRs mening utgör en form av överimplementering.

Mallar för registrering av bolag

Av artikel 13f.2 och 13g framgår bl a också att medlemsstaterna ska fastställa regler om användning av mallar för onlineregistrering och ska göra mallarna tillgängliga på minst ett officiellt unionsspråk. NNR vill lyfta fram att olikheter i utformning av mallar innebär högre administrativa kostnader för företagen för att hantera detta. Det är därför viktigt att eftersträva att dessa mallar blir enhetliga för att inte skapa onödig administration och hinder för företagen. När det gäller språk som förutom i artikel 13g också lyfts fram i artikel 13e, och som anger att mallar och information ska göras tillgängliga av medlemsstaterna på minst ett EU officiellt språk, finner NNR att det måste klargöras hur EU kommer att förhålla sig till de officiella språken efter Brexit då engelskan med det brittiska utträdet riskerar att gå förlorad som ett officiellt språk. Att översätta texter till andra språk skulle få stora effekter och merkostnader för företagen.

Uteslutna styrelseledamöter – disqualified directors

NNR vill, såsom också framförts ovan, framhålla att det är viktigt att säkerställa att olikheter i tillämpning inte uppstår som förhindrar en fördjupning av den inre marknaden och ytterligare möjligheter för företag att fullt ut ta del av denna. Enligt NNR finns det risk för olikheter i medlemsstaternas bedömningar om vad som krävs för att någon ska anses vara ”disqualified from acting as director” då det är upp till respektive medlemsstat att avgöra detta.” NNR finner också att det är oklart hur identifiering av fysiska personer från andra medlemsstater ska gå till då medlemsstaterna såvitt NNR känner till det har olika system och format för detta. Enligt NNR finns det med detta en risk för att medlemsstater kommer att kräva in ytterligare uppgifter för att identifiera fysiska personer, med ökade administrativa kostnader för företag som följd. NNR finner att det givet ovanstående är högst oklart vilka effekterna blir av det som föreslås i artikel 13h om uteslutna styrelseledamöter. NNR finner därför att det behöver tydliggöras hur detta är tänkt att fungera i praktiken. Ytterligare analys av konsekvenserna av den föreslagna artikeln och eventuella överväganden av andra mer effektiva lösningar finner NNR därför är nödvändig.

NNR anser med anledning av ovanstående att det som anges i direktivet överst på sid 8 om att ”Förslaget medför inga ytterligare skyldigheter för medborgare och företag, eftersom åtgärden har till syfte att förenkla och rationalisera förfarandena.” inte stämmer.

Bolagens onlineinlämning

Artikel 13i öppnar upp för att medlemsstater ska kunna begära att vissa eller alla företag ska lämna in en del eller alla dokument och information till företagsregister. NNR finner det mycket positivt att företag ges möjlighet att lämna in handlingar och information digitalt men finner att det behöver närmare analyseras vilka effekter förslaget om att medlemsstater får kräva att ”vissa bolag eller alla bolag lämnar in vissa handlingar eller alla handlingar och all information som avses i punkt 1 online” kan få för företagen, särskilt små- och medelstora.

Tillämpning av engångsprincipen inom Bolagsrätten välkomnas

NNR välkomnar att engångsprincipen ska tillämpas inom bolagsrätten (skäl 19) då NNR anser att det är en viktig effektivitetsprincip som kan leda till minskade administrativa kostnader för företag. Enligt skäl 19 ska tillämpningen av principen innebära ”att företag inte ombeds att lämna in samma information till myndigheter mer än en gång”. Detta innebär exempelvis att i det fall en medlemsstat utöver registrering i medlemsstatens företagsregister kräver att vissa eller alla handlingar och viss eller all information också offentliggörs i en nationell officiell tidning som utsetts för detta ändamål ska företaget inte behöva skicka denna information också till den officiella tidningen utan detta ska registret ombesörja (artikel 16.3).

Vid etablering av en filial i en annan medlemsstat ska också den information och de handlingar som redan lämnats till ett register kunna användas (artikel 28 a 2.).

Offentliggörande i registret

Artikel 16.5 innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att alla handlingar och all information som tillhandahålls online till företagsregistret ska lagras av registren i maskinläsbart och sökbart format eller som strukturerade data. NNR finner att det är viktigt att det säkerställs att detta krav enbart gäller registren och inte får till följd att medlemsstaterna ställer krav på att företag måste ge in handlingar och information i ett sådant format. Det senare kan enligt NNR innebära att ytterligare administrativa kostnader kan uppstå för företagen då detta kan innebära att företag inte kan använda information och handlingar direkt från sina system utan istället måste ange uppgifterna manuellt eller omvandla dessa till det format och den struktur som efterfrågas.

Förslag till ändring av direktiv (EU) 2017/1132 gällande gränsöverskridande ombildningar, fusioner och delningar av företag

Av artiklarna 86c.3, 86m.7c, 86n.1, 160d.3, 160o.7c och 160p.1 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att utgångsmedlemsstatens behöriga myndighet, i det fall den hyser allvarlig oro om att den gränsöverskridande ombildningen eller delningen utgör ett artificiellt arrangemang enligt 86c.3 eller 160d.3 (dvs om den gränsöverskridande ombildningen eller delningen utgör ett artificiellt arrangemang med syfte att erhålla otillbörliga (unduly) skattefördelar eller på ett otillbörligt sätt (unduly prejudicing) kan skada anställdas, borgenärens eller minoritetsdelägares juridiska eller kontraktsenliga rättigheter), ska göra en fördjupad bedömning av samtliga relevanta fakta och omständigheter och beakta åtminstone de parametrar som anges i 86n.1 eller 160p.1. I det fall ombildningen eller delningen fastställs vara artificiell ska det säkerställas att tillstånd inte ges till ombildningen eller delningen.

Utöver ovanstående ställs också enligt artikel 86d och 160e krav på lednings- eller förvaltningsorganet om upprättande av en plan för gränsöverskridande ombildning respektive delning. Vidare ställs krav på dessa om upprättande av en rapport till bolagsmännen och en rapport till de anställda (artiklarna 86e, 86f och 160g, 160h). Det ställs även krav på granskning av en oberoende sakkunnig (artiklarna 86g och 160i). I artiklarna 86g.4 och 160i.4 anges vidare bl a att den oberoende sakkunnige ska ha rätt att från det företag som genomför den gränsöverskridande ombildningen erhålla alla relevanta uppgifter och dokument och att utföra alla nödvändiga undersökningar för att verifiera samtliga aspekter av planen eller ledningens rapporter.

NNR finner att det finns en stor risk för olikheter i tolkning av olika medlemsstater om vad som utgör ett artificiellt arrangemang då det är oklart hur ”otillbörliga skattefördelar eller på ett otillbörligt sätt...” ska bedömas. Likaså vad som är att betrakta som relevanta uppgifter och dokument, nödvändiga undersökningar m.m. Risken för ökade administrativa kostnader för företagen är med detta uppenbar. Vidare att bolagens möjligheter att genomföra gränsöverskridande ombildningar eller delningar hindras. NNR anser att det med anledning av detta bör närmare analyseras hur förslaget kan förtydligas så att en enhetlig och för företag förutsägbar och neutral tolkning kan garanteras.

Utvärdering

NNR finner att det är bra att det föreslås i direktiven att utvärdering ska ske och på vilka grunder. NNR finner dock att en utvärdering efter fem år förefaller långt fram i ljuset av att den digitala utvecklingen sker mycket snabbt. En tidigare utvärderingstidpunkt bör därför övervägas.

NNR anser sammanfattningsvis att införande av engångsprincipen på bolagsrättens område, möjligheter för företagen att utnyttja digitala verktyg och processer och en ökad harmonisering är positiv. Som framförs ovan lämnar dock förslagen i vissa delar utrymme för olikheter i tolkning vilka kan utgöra hinder för ökad harmonisering och en fördjupad inre marknad. Ytterligare analyser av effekter, överväganden av förtydliganden eller andra mer effektiva lösningar anser NNR därför är nödvändiga.

Då förslagen kan medföra stora effekter anser NNR (liksom Regelrådet) också att en svensk nationell konsekvensanalys behöver göras. Av denna behöver framgå vilka effekterna blir av förslagen för svenska företag och hur en svensk position kan åstadkommas som bäst gynnar svenska företags konkurrenskraft och förutsättningar. Det behöver också närmare analyseras hur Sverige i sin tillämpning av regelverket kan bidra till en ökad harmonisering på den inre marknaden.

Näringslivets Regelnämnd NNR
Christina Fors